

230723 Noorderlicht - De Samaritaanse vrouw

Bijbellesing: Johannes 4:3-30

...Hij verliet Judea en ging weer naar Galilea. ⁴Daarvoor moest Hij door Samaria heen. ⁵Zo kwam Hij bij de Samaritaanse stad Sichar, dicht bij het stuk grond dat Jakob aan zijn zoon Jozef gegeven had, ⁶waar de Jakobsbron is.

Jezus was vermoeid van de reis en ging bij de bron zitten; het was rond het middaguur.

⁷Toen kwam er een Samaritaanse vrouw water putten. Jezus zei tegen haar: 'Geef Mij wat te drinken.'
⁸Zijn leerlingen waren namelijk naar de stad gegaan om eten te kopen. ⁹De vrouw antwoordde: 'Hoe kunt U, als Jood, mij om drinken vragen? Ik ben immers een Samaritaanse!' (Joden gaan namelijk niet met Samaritanen om.)

¹⁰Jezus zei tegen haar: 'Als u wist wat God wil geven, en wie het is die u om water vraagt, zou u Hérom vragen en dan zou Hij u levend water geven.'

¹¹'Maar heer,' zei de vrouw, 'U hebt geen emmer, en de put is diep – waar wilt U dan levend water vandaan halen?' ¹²U kunt toch niet meer dan Jakob, onze voorvader? Hij heeft ons die put gegeven en er zelf nog uit gedronken, en ook zijn zonen en zijn vee.' ¹³Jezus antwoordde: 'Iedereen die dit water drinkt zal weer dorst krijgen, ¹⁴maar wie het water drinkt dat Ik hem geef, zal nooit meer dorst krijgen. Het water dat Ik geef, zal in hem een bron worden waaruit water opwelt dat eeuwig leven geeft.'

¹⁵'Geef mij dat water, heer,' zei de vrouw, 'dan zal ik geen dorst meer hebben en hoef ik ook niet meer hierheen te komen om water te putten.'
¹⁶Toen zei Jezus tegen haar: 'Ga uw man eens roepen en kom dan weer terug.'

¹⁷'Ik heb geen man,' zei de vrouw. 'U hebt gelijk als u zegt dat u geen man hebt,' zei Jezus, ¹⁸'u hebt vijf mannen gehad, en degene die u nu hebt is uw man niet. Wat u zegt is waar.'

¹⁹Daarop zei de vrouw: 'Ik begrijp dat U een profeet bent, heer. ²⁰Onze voorouders vereerden God op deze berg, en bij u zegt men dat in Jeruzalem de plek is waar God vereerd moet worden.'
²¹'Geloof Me,' zei Jezus, 'er komt een tijd dat jullie noch op deze berg, noch in Jeruzalem de Vader zullen aanbidden. ²²Jullie vereren wat je niet kent, wij vereren wat we kennen; de redding komt immers van de Joden. ²³Maar er komt een tijd, en die tijd is nu gekomen, dat wie de Vader echt aanbidt, Hem aanbidt vervuld van Geest en waarheid. De Vader zoekt mensen die Hem zo aanbidden, ²⁴want God is Geest, dus wie Hem aanbidt, moet dat doen vervuld van Geest en waarheid.'

²⁵De vrouw zei: 'Ik weet wel dat de messias zal komen,' (dat betekent 'gezalfde') 'wanneer hij komt zal hij ons alles vertellen.'
²⁶Jezus zei tegen haar: 'Ik ben het, degene die met u spreekt.'

²⁷Op dat moment kwamen zijn leerlingen terug, en ze verbaasden zich erover dat Hij met een vrouw in gesprek was. Toch vroeg niemand: 'Waar bent U op uit?' of: 'Waarom spreekt U met haar?'

²⁸De vrouw liet haar kruik staan, ging terug naar de stad en zei tegen de mensen daar: ²⁹'Kom mee, er is iemand die alles van mij weet. Zou dat niet de messias zijn?' ³⁰Toen gingen de mensen de stad uit, naar Hem toe.

Prediking

Slide 01

Vanmorgen wil ik het met jullie hebben over de Samaritaanse vrouw.

Even een vraag: Wellicht heb je wel eens een preek gehoord over de Samaritaanse vrouw. Wat kun je je daarvan herinneren?

Nog een vraag: Enig idee hoe deze vrouw heette?

Tot voor kort zou ik dit verhaal hebben uitgelegd als een bekeringsverhaal. Een **confrontatie** van Jezus met deze vrouw. Een bekerings-cofrontatie.

Graag ook met een opgeheven vingertje!

Want hebben we niet allemaal wel eens gehoord:

"Ga je man eens halen.. Klopt dat je geen man hebt en die man met wie je nu leeft is je man niet!"
En we oordelen dat deze vrouw in zware zonden leeft en daarom op het midden van de dag water komt putten. Omdat niemand met haar in contact wil komen, behalve gelukkig Jezus.

Met die bekeringsbril op gaan we dan verder dramatiseren door de conversatie tussen Jezus en de vrouw te lezen als een schijngevecht, waarin de vrouw de confrontatie lijkt te willen ontwijken met semi-religieuze vragen. Totdat zij zich bekeert.

Amen, wat een mooie bekering!
En nog wel een Samaritaanse vrouw ook!

Zo zou ik er ook nu over preken, als ik niet een half jaar geleden deze uitspraak tegenkwam

Slide 02

"Waar een oordeel begint, eindigt de waarneming".

Toen ik hierover ging nadenken en mediteren ontving ik een les die ik jullie nu ook wil meegeven.

Ik leerde hoe gemakkelijk ik vanuit oordelen denk en handel en daardoor ik blind ben wat er werkelijk gebeurt.

Ik ervoer een paradigmashift.

Beginnend met niet langer te denken dat God ons, de mensen, benadert vanuit een oordeel, waar wij ons van moeten bekeren, willen we tot een ontmoeting met God kunnen komen.

Want wat gebeurt er werkelijk in deze ontmoeting tussen Jezus en de Samaritaanse vrouw?

Slide 03

Laten we dit verhaal eens **ontdoen van onze (voor)oordelen**.

Want de tekst zegt helemaal namelijk niets over waarom deze vrouw vijf mannen gehad heeft.

Als je dit correct leest, zonder inlegkunde, kun je alleen maar zeggen: "Ik heb geen idee waarom ze vijf mannen heeft gehad." "Ik weet het niet!"

Misschien zijn ze allemaal gestorven...

Efrem de Syriër, een kerkleraar uit de 4e eeuw oppert dit bijvoorbeeld. Hij zegt: 2

"Dit is een vrouw die trauma na trauma heeft ervaren door steeds weer degene, die voor jou zou moeten zorgen, te verliezen."

En we hebben ook geen idee wat de relatie tussen haar en de man met wie ze nu leefde voorstelde. Was ze als oudere weduwe (na vijf mannen) de huishoudster van iemand? Was dit een weldoener die zich over haar ontfermt had?

We weten het niet... en hier komt mijn les:

De Bijbel vertelt het ons niet, **omdat we geroepen worden niet met een oordeel naar deze vrouw te kijken, of onze naasten**.

Als de Bijbel ons niets zegt over de oorzaak dan doet de Bijbel dat met deze opzet: Je dient het ook niet te weten!

En je hoeft het ook niet te weten, om je te verbazen over de ontferming van God en de vrouw te zien voor wie zij is!

Want wat we allemaal wel weten is dit: Als je vijf mannen gehad hebt - in zondige omstandigheden of in gezonde relaties, dan heb je een heel rugzakje dat je met je meedraagt!

Ik ben zelf nu voor de derde keer getrouwd. En ik kan je zeggen dat ik een aardig rugzakje met me meedraag.

Een rugzakje dat veel lijden, verdriet en helaas ook oordeel binnen de kerk in mijn leven heeft

gebracht en nog wel brengt,
maar - prijs de Heer - nog veel meer heelheid door het Levend Water dat Jezus mij gegeven heeft.

En juist in die moeilijke tijden **heb ik Jezus dieper en intenser ontmoet en mogen leren kennen** dan door alle studies of wonderen in mijn leven.
Door die moeilijke tijden heeft Jezus zich meer in mij gevormd dan door welke andere ontmoetingen met Jezus.
Ik ben heler, meer mens, uit die moeilijke tijden gekomen.

En dat gebeurt hier dus ook met die Samaritaanse vrouw.
Die in relatie komt met Jezus met haar zware leven.

Fotina, is haar naam. Niet meer "de Samaritaanse", maar Fotina! Een heilige uit de eerste gemeente.

Wat zien we nog meer? Wat kunnen we waarnemen?

Slide 04

We zien hier een vrouw die Jezus ontmoet in een alledaags tafelereel.
Geen wonder, geen onderwijs, niets bijzonders, dan een vermoeide man bij een waterput die een vraag stelt: "Geef mij wat te drinken?"

Herkennen wij Jezus nog wel in alledaagse ontmoetingen. God die tot ons komt als gewoon mens! Die moe kan zijn en gewoon om water vraagt?
Of herkennen wij Jezus alleen nog maar in het bijzondere, bovennatuurlijke, God-zijn?

De meeste openbaring die jij en ik ontvangen vinden plaats via het alledaagse. Daar zit onze relationel groei.

3

Met Jezus door alle dagen van het leven gaan.

Een gewone vermoeide man ontmoet een vrouw bij een bron.
En Jezus begint de ontmoeting zijn vraag om wat te drinken. **Hoe gewoon kan het zijn? Zij reageert terecht...** met verwondering, vrouw, Samaritaanse.

Jezus reageert met levend water - het leven door de Geest.
Want Jezus zit als het ware op de bron van de wet - de bron van Jakob.

Zij snapt daar niets van en vraagt dus naar het hoe en wat.
Dus let op!
De vrouw blijft in de verbinding en reageert dan met "Geef mij van dat water". **Nu vraagt zij! En nu heeft zij dorst!**

NU heeft de vrouw heeft dorst!

Zij vraagt om die levende relatie, om gekend te worden, niet langer achter je behoeften aan te hoeven rennen, die iedere dag weer actie van je eisen. Ze vraagt om leven. En hier neemt de conversatie een wending.

Slide 05

"Ga je man eens halen..." zegt Jezus. En nogmaals wij weten niets.
Jezus spreekt in een code die wij niet mogen breken.

Dus Jezus spreekt in een code, die wij niet begrijpen, omdat we niet weten wat er met haar aan de hand is, en zij reageert heel open en eerlijk:
'Ik heb geen man,'

En dan openbaart Jezus dat Hij haar door en door kent!

'U hebt gelijk als u zegt dat u geen man hebt,' zei Jezus, ¹⁸u hebt vijf mannen gehad, en degene die u nu hebt is uw man niet. Wat u zegt is waar.'

IK ken je!

God kijkt naar haar! En niet naar wat er tussen haar een intieme relatie staat. Niet ik veroordeel je omdat ik weet wat je allemaal hebt uitgespookt. Nee, IK KEN JE want ik weet wat je allemaal hebt meegemaakt!

Slide 06

Van religie naar relatie.

Van weten naar elkaar kennen

De vrouw reageert uit haar bron van Jakob.

Ze reageert vanuit haar religie en waarheidsbeleving.

Wat is waar? Wij aanbidden God hier en de Joden daar?

Voor ons ligt altijd de uitdaging Jezus te kennen en door Hem gekend worden. Een relatie van eenheid - eenwording.

En net als die vrouw ligt ook de verleiding om die uitdaging niet aan te gaan maar te kiezen voor religie. Een relatie gebaseerd op wel/niet de goede dingen doen in plaats van het diepere niveau van elkaar kennen

Waarop Jezus antwoordt:

*"Geloof Me, er komt een tijd dat jullie noch op deze berg, noch in Jeruzalem de Vader zullen 4 aanbidden. ²²Jullie vereren wat **je niet kent**, wij vereren **wat we kennen**"*

Ons probleem met de waarheid: is het hier of daar? Is het dit of dat?, zwart of wit? wij of zij? Wij aanbidden wat we weten, Jullie aanbidden wat je niet weet!

en dan vervolgt Jezus:

Maar er komt een tijd, en die tijd is nu gekomen, dat wie de Vader echt aanbidt, Hem aanbidt vervuld van Geest en waarheid.

Wat zegt dat nu precies?

Dat de Geest ons leidt uit wat we niet weten, en dat de Geest ons leidt uit wat wij denken te weten.

De Geest leidt ons in een mysterie die het beste te vergelijken is met verliefdheid. Wanneer je verliefd bent, doet wat je weet over die ander er niet veel toe en wat je niet weet over de ander evenmin.

Verliefdheid is iets mysterieus dat ons overvalt, en uitleidt naar één worden met datgene waarop je verliefd wordt.

Het uur is gekomen dat je niet hier of daar zult aanbidden, niet zus of zo.

Niet dit of dat, maar stappen in dat mysterie wat eenheid in relatie met God de Vader betekent. (Aanbidden betekent toch terugkussen?)

Leren om te gaan met het feit dat je slechts denkt wat te weten.

Leren om te gaan met het feit dat je heel veel niet weet.

Niet over God, niet over Jezus, niet over je naaste en zelfs niet over jezelf!

En daarop niet gaan reageren met Jakobs bron van goed en kwaad, die alleen maar kijkt naar gedrag, doen.

Maar de Geest van Levend water te vertrouwen, die voorbij ons 'doen', leven brengt en ons verandert in ons 'zijn', wie je bent. Zodat Christus gestalte in jou krijgt.

Slide 07

Slot

Ik ga afsluiten:

En precies op dat moment komen de discipelen.

Op dat moment kwamen zijn leerlingen terug, en ze verbaasden zich erover dat Hij met een vrouw in gesprek was. Toch vroeg niemand: 'Waar bent U op uit?' of: 'Waarom spreekt U met haar?'

Wat kwam er naar boven bij hen?

Een oordeel naar Jezus - een oordeel naar God.

Maar de discipelen zijn ook aan het leren:

Ze stappen in dat mysterie dat ze voor hun ogen zien afspelen en ze houden hun mond dicht!

Laten wij ook even onze mond houden en ons verplaatsen in dit verhaal, met de vraag: "Waar sta ik?"

Bij die discipelen, met hun oordeel, wat ze inslikken?

Bij die mensen in het dorp, die door de vrouw naar Jezus worden gebracht? 5

Of ben ik die vrouw, die hunkert gekend te worden en bij Jezus komt voor een ontmoeting, voor gemeenschap, intimiteit?"

